

Kvartalsrapport 4/2012

Styrets beretning - Resultatregnskap og balanse - Noter

KLP

for dagene som kommer

Innhold

Styrets beretning	3
Konsernregnskap etter 4. kvartal 2012	
- Resultatregnskap	8
- Balanse	9
- Oppstilling av endringer i egenkapital	10
- Kontantstrømoppstilling	11
- Noter til konsernregnskapet	12
Ikke-finansielt regnskap	30
Regnskap etter 4. kvartal 2012 Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap	
- Resultatregnskap	31
- Balanse	32
- Oppstilling av endringer i egenkapital	33
- Kontantstrømoppstilling	33
- Noter til regnskapet	34

Rapport etter fjerde kvartal 2012

Fjerde kvartal bidro til et godt år for KLP

I 2012

- valgte til sammen 14 nye kommunekunder KLP
- KLP oppnådde en verdijustert avkastning på 6,7 prosent og en bokført avkastning på 5,0 prosent
- soliditetsbyggingen ble videreført, kursreguleringsfondet ble øket med 4,3 milliarder kroner gjennom året
- KLPs soliditet og balansestruktur er godt tilpasset nåværende og fremtidige

Konsernet hadde ved utgangen av 2012 en forvaltningskapital på 331,8 milliarder kroner og et driftsresultat på 7,7 milliarder kroner. Konsernresultat før skatt utgjør 1,0 milliarder kroner i 2012.

Konsernets kapitaldekning utgjorde 10,3 prosent (10,9) og kjernekapitaldekningen 8,5 prosent (8,7) ved utgangen av kvartalet.

I det følgende kommenteres de ulike virksomhetene.

Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap (KLP)

KLP er et livsforsikringselskap med offentlig tjenstepensjon som hovedprodukt. Selskapet er et gjensidig selskap hvor kundene på offentlig tjenstepensjon også er eiere av selskapet. KLP er morselskap i KLP-konsernet som leverer et bredt utvalg av finansielle produkter og tjenester rettet mot offentlig sektor og dens ansatte.

KLP – et kundeid selskap i utvikling

KLP ble den klare vinner på markedet for offentlig tjenstepensjon i 2012. Selskapet ble valgt som leverandør i 17 av 18 kommunale og fylkeskommunale anbudsrunder som ble gjennomført i 2012. Av disse er 14 nye kunder. Disse representerer et volum på 6 milliarder kroner og snaut 28 000 nye forsikrete fra 2013.

Resultat etter fjerde kvartal 2012

Avkastningsresultat

Verdijusterte finansinntekter på pensjonskundernes midler

utgjorde 16,5 milliarder kroner. Etter avsetning til kursreguleringsfond med 4,3 milliarder kroner utgjorde bokførte finansinntekter 12,2 milliarder kroner. Grunnlagsrenten utgjorde 7,2 milliarder kroner. KLP oppnådde dermed et avkastningsresultat på 5,0 milliarder kroner. Av dette benyttes 2,9 milliarder kroner til å finansiere oppreservering for langt liv, mens 2,1 milliarder kroner overføres til premiefond, i hovedsak i yrkesordninger som har tilstrekkelig reservering for langt liv. Med dette er reservene for langt liv foreløpig styrket med 4,4 milliarder kroner. Dette er en foreløpig disponering, som i henhold til Finanstilsynets brev av 18. desember 2012 krever deres tilslutning.

Kollektivporteføljen oppnådde en verdijustert avkastning på 1,4 prosent i kvartalet, 6,7 prosent for året.

Bokført avkastning utgjør 1,9 prosent i kvartalet, 5,0 prosent for året. Hvis merverdier i anleggsobligasjoner og utlån med rentebinding regnes med, utgjorde den verdijusterte avkastningen 1,4 prosent for kvartalet, 7,5 prosent for året.

Risikoresultat

Risikoresultatet er et uttrykk for hvordan utviklingen i forsikringsbestanden har vært i forhold til forventningene som er lagt til grunn ved den årlige premiefastsettelsen. Risikoresultatet utgjør 257 millioner kroner. Av dette er 38 millioner tilført risikoutjevningfond, 181 millioner kroner er benyttet til styrking av reservene for langt liv og 38 millioner kroner er overført til premiefond.

Administrasjonsresultat

Selskapets administrasjonsresultat for året ble 89 millioner kroner. Dette er 28 millioner kroner høyere enn i 2011.

1) Tall i parentes refererer til tilsvarende tall fra 2011

Øvrige resultatelementer

Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen utgjorde 53 millioner kroner i kvartalet, 541 millioner kroner for året. KLP styrer soliditet og risiko slik at rentegarantipremien kan holdes på et lavt nivå. Bokførte inntekter fra rentegarantipremien var 76 millioner kroner for kvartalet, 292 millioner kroner for året.

Samlet resultat til selskapets egenkapital utgjør 83 millioner kroner for kvartalet, 775 millioner kroner for året.

Resultat Millioner kroner	Kunder	Selskapet	Sum
Avkastningsresultat	5 029	21	5 050
Risikoresultat	219	38	257
Rentegarantipremie		292	292
Administrasjonsresultat		89	89
Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen og andre inntekter/kostnader i ikke teknisk regnskap		541	541
Avkastning fra egenkapitaltilskudd tilført kunder	206	-206	-
Resultat 2012	5 458	775	6 229
Resultat 2011	3 594	705	4 299

Nøkkel tall Prosent	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	31.12. 2012	31.12. 2011
Kapitalavkastning I	1,8	0,8	5,0	4,5
Kapitalavkastning II	1,4	2,1	6,7	3,2
Kapitalavkastning III	1,5	1,9	7,5	3,9
<i>Avkastningene gjelder kollektivporteføljen</i>				
Kapitaldekning			10,6	11,5
Solvensmargindekning			233,2	243,5
Forsikringsrelaterte driftskostnader i % av gj.snittlig premiereserve			0,35	0,34

Finansiell soliditet og kapitalforhold

Forvaltningskapitalen i KLP var 299,6 (261,7) milliarder kroner ved utgangen av fjerde kvartal.

Kapitaldekningen i KLP var ved utgangen av fjerde kvartal 10,6 prosent (11,5), og kjernekapitaldekningen var 8,8 prosent (9,1). Nedgangen i kapitaldekning kan i hovedsak henføres til en økning i investeringsrisiko gjennom en omlegging av investeringer mot kommunelån. I tillegg er det investert i obligasjoner utstedt av meget kredittverdige foretak og med god sikkerhet.

Denne type investeringer gir høyere risikovekt enn investeringer i statsobligasjoner.

Solvensmargindekningen holder seg på et meget solid nivå med 233,2 prosent (243,5).

KLP hadde ved utgangen av kvartalet en total soliditetskapital på 44,1 milliarder kroner (36,2) som tilsvarer 17,4 prosent (16,0) av forsikringsfond med rentegaranti. Soliditetskapitalen ble økt med 7,9 milliarder kroner i 2012.

Selskapets soliditet vurderes som sterk i forhold til risikoprofil og myndighetskrav.

Nye soliditetskrav

Implementeringen av det nye soliditetsregelverket for forsikring, Solvens II, synes noe forskjøvet i tid og det råder en viss usikkerhet rundt startdato for rapportering under det nye regelverket samt når det blir gjort endelig gjeldende. Sannsynligvis vil det bli etablert rommelige overgangsordninger internasjonalt som vil bli reflektert i Norge. KLP har gjennom året gjort forskjellige testkjøringer, inkludert en egevaluering av selskapets risiki (ORSA – Own Risk Solvency Assessment). Resultatet bekrefter at KLP har god margin også til det kommende regelverk.

Premieinntekter

Premieinntektene ble 6 840 millioner kroner for kvartalet, en økning på 2 859 millioner kroner fra fjerde kvartal i 2011. For hele 2012 ble premieinntektene 29 025 (21 752) millioner kroner. Av økningen på 7 milliarder kroner er 5 milliarder kroner knyttet til engangspremier som følge av økte pensjonsforpliktelser etter årets lønnsoppgjør og nytt grunnbeløp i folketrygden.

Erstatninger

I fjerde kvartal utgjorde utbetalte pensjoner og andre erstatninger 2 736 millioner kroner, 10 882 millioner kroner for året.

Forvaltning av kollektivporteføljen

Eiendelene i kollektivporteføljen utgjorde 279 milliarder kroner og var pr 31.12.2012 investert som vist på neste side.

Eiendeler	Andel 31.12. 2012	Avkastning 2012	Andel 31.12. 2011	Avkastning 2011
<i>Alle tall i prosent</i>				
Aksjer	16,2	13,9	14,3	-7,3
Omløpsobligasjoner	22,2	8,8	22,0	7,2
Anleggs-/HTF-obligasjoner	30,6	4,9	33,1	5,2
Utlån	11,0	3,9	10,4	3,9
Eiendom	11,5	6,2	11,7	7,2
Andre finansielle eiendeler	8,5	3,5	8,6	2,9

Aksjer

Samlet eksponering i aksjer inkludert aksjederivater utgjorde 16,2 prosent.

Aksjemarkedene styrket seg i fjerde kvartal, og aksjeavkastningen i 2012 ble meget god.

Omløpsobligasjoner

Omløpsobligasjoner og pengemarkedsinstrumenter utgjorde 22,2 prosent av eiendelene i kollektivporteføljen pr 31.12.2012.

Avkastningen for KLPs porteføljer av norske og globale statsobligasjoner har vært god i 2012.

Obligasjoner til amortisert kost

Investering i obligasjoner som holdes til amortisert kost, utgjorde 30,6 prosent av kollektivporteføljen pr 31.12.2012. Ikke regnskapsførte merverdier var 5,2 milliarder kroner pr 31.12.2012. Porteføljen er godt diversifisert, og består av papirer utstedt av meget kredittverdige institusjoner.

Eiendom

Eiendomsinvesteringer utgjorde 11,5 prosent av kollektivporteføljen pr 31.12.2012. KLP gjennomfører en grundig verdivurdering av sin eiendomsmasse hvert kvartal. Det har gjennom 2012 vært en viss utflating i eiendomsmarkedet og det er kun foretatt en mindre justering på eiendomsverdiene i 4. kvartal på 16 millioner kroner inklusive valutasikring. Dette betyr at eiendommene i kollektivporteføljen ble oppskrevet med 279 millioner kroner inklusive valutasikring i 2012. Verdijustert avkastning i fjerde kvartal var 1,3 prosent i kollektivporteføljen og 6,2 prosent for året.

Utlån

KLPs utlånsportefølje var på 30,2 milliarder kroner, en økning på 5,1 milliarder kroner gjennom året. Økningen skyldes at nye utlån nå flyttes fra bankvirksomheten til konsernet. Porteføljen

består av 21,2 milliarder kroner i utlån til kommuner og andre arbeidsgivere, og 9,0 milliarder kroner i pantesikrede boliglån. Utlånsporteføljen er kjennetegnet av høy kvalitet, uten tap på kommunelån og meget beskjedne tapsavsetninger på boliglån.

Avkastning på selskapsporteføljen

Selskapsporteføljen omfatter plassering av egenkapital og innlånt ansvarlig kapital.

Selskapsporteføljen forvaltes med en langsiktig investeringshorisont med en målsetting om stabil avkastning og vekst i egenkapitalen. Investeringene i selskapsporteføljen oppnådde en avkastning på 0,5 prosent i fjerde kvartal og 4,5 prosent for hele 2012.

Produkt og markedsforhold

KLP oppnådde i 2012 et meget godt flytteresultat. Av 18 kommuner og fylkeskommuner på anbud valgte 17 KLP, mens én valgte en annen leverandør. Dette gir en netto tilflytting av kundemidler i størrelsesordenen 6 milliarder kroner fra 01.01.2013. Dette understreker KLPs konkurransedyktighet basert på soliditet, avkastningsresultater og kundebetjening.

En av konkurrentene har i ettertid varslet sin tilbaketrekning fra det kommunale pensjonsmarkedet, To kommuner som slår seg sammen (hvorav én KLP kunde) har valgt å etablere egen pensjonskasse. Dette gir en pekepinn om det fremtidige konkurransebildet.

Datterselskapenes forretningsområder

Privat tjenestepensjon

Gjennom KLP Bedriftspensjon AS tilbyr KLP ytelses- og innskuddspensjon til bedrifter som ikke er omfattet av en tariffavtale om offentlig tjenestepensjon.

KLP Bedriftspensjon har inngått avtaler med 17 nye kunder med ytelsesbasert tjenestepensjon i 2012. Åtte av disse kundene flyttet til selskapet fra andre forsikringselskaper. I 2012 besluttet selskapet å innføre en mer restriktiv policy vedrørende tilbud til lukkede foretakspensjonsordninger. I tillegg ble det besluttet å trekke seg ut av flyttemarkedet for fripoliser.

KLP Bedriftspensjon tegnet avtale med 366 nye kunder på innskuddspensjon i 2012, hvorav 41 prosent utgjør tilflyttinger fra andre livsforsikringsselskap. 14 kunder flyttet fra KLP Bedriftspensjon.

Selskapets samlede forvaltningskapital utgjorde 1 316,8 millioner kroner ved utgangen av 2012 (904,3).

KLP Bedriftspensjon oppnådde en verdjustert avkastning i kollektivporteføljen på 1,5 prosent i fjerde kvartal, og 6,7 prosent for året.

Kunder med innskuddspensjon kan velge mellom flere standard spareprofiler med ulik risiko, definert ved varierende andel av midlene plassert i aksjer. De aktuelle innskuddspensjonsprofilene oppnådde følgende avkastning for 2012.

Profilavkastning				
Prosent	P90	P70	P50	P30
Avkastning 2012	15,2 %	13,8 %	12,4 %	10,4 %
Avkastning 2011	-6,0 %	-3,0 %	0,3 %	2,8 %

Profilnavn indikerer andel aksjer i porteføljen.

Resultatet til kunder ble i alt 15,2 millioner kroner i 2012. Kunderesultatet er i sin helhet foreslått anvendt til oppreservering. Det tilsvarer 1,8 prosent av premiereserver pr 31.12.2012. Samlet oppreservering utgjør ca 3 prosent. Selskapsresultatet, som ble negativt med 25,5 millioner kroner, er fortsatt preget av at virksomheten er i en oppbyggingsfase.

Skadeforsikring

KLP Skadeforsikring AS er en betydelig leverandør av skadeforsikring til kommuner og fylkeskommuner. Veksten har vært god og selskapet hadde pr årsslutt 2012 et kundeforhold til 308 kommuner og fylkeskommuner, 2 655 bedrifter og 16 000 personkunder. KLP Skadeforsikring er kvalitetssertifisert etter ISO 9001 standard.

KLP Skadeforsikring AS hadde i fjerde kvartal 2012 et resultat før skatt på 7 millioner kroner og 106 millioner kroner for året.

Finansavkastningen var for perioden tilfredsstillende med en samlet avkastning på 1,4 prosent, 6,5 prosent for året.

Det generelle skadekostnadsbildet er positivt, og selskapets totale skadeprosent var 81,3 for året. I dette er resultatet fra reservejusteringer av skader innmeldt før 2012 inkludert. Ser man kun på forretning tegnet i 2012 var skadeprosenten 86,7, hvorav skadeprosenten for det Offentlig/Bedriftsmarkedet var 89,8 prosent og Personmarkedet 74,9 prosent.

Oppløste reserver knyttet til tidligere forsikringsårganger hadde en positiv resultateffekt på om lag 35 millioner kroner.

Selskapet har opprettholdt en god kapitalbase med solide buffere, og hadde pr 31.12.2012 en kapitaldekning på 34,1 prosent mot myndighetenes minimumsgrense på 8 prosent.

Verdipapirforvaltning

KLP Kapitalforvaltning AS og KLP Fondsforvaltning AS utgjør konsernets verdipapir- og forvaltningsmiljø. Totalt ble det forvaltet 252 milliarder kroner ved utgangen av 2012. Hoveddelen av midlene er forvaltet på vegne av Kommunal Landspensjonskasse og datterselskapene i KLP-konsernet.

Forvaltningen økte med 47 milliarder kroner fra 2011. Netto nytegning i KLPs verdipapirfond fra eksterne investorer og personkunder utgjorde 5,7 milliarder kroner i 2012. Forvaltningsmandatene vinnes i konkurranse med både norske og utenlandske forvaltningsmiljøer.

KLP Kapitalforvaltning AS oppnådde et årsresultat før skatt på 11,0 millioner kroner og KLP Fondsforvaltning AS oppnådde et årsresultat før skatt på 10,3 millioner kroner.

Bankvirksomhet

KLPs bankvirksomhet utføres av underkonsernet KLP Bankholding gjennom selskapene KLP Banken AS og KLP Kommunekreditt AS. Bankvirksomheten tilbyr brukkonto, sparekonto, nettbank, debetkort, kredittkort, ordinære boliglån, rammelån, mellomfinansiering ved boligkjøp, lån til fritidsbolig og seniorlånet LittExtra

KLP Bankholdingkonsernet forvalter en kommunelånsportefølje på 40,8 milliarder kroner, og en boliglånsportefølje på 10,5 milliarder kroner,

Bankvirksomheten oppnådde i 2012 et årsresultat før skatt på 83,4 millioner kroner, mot -62,3 millioner kroner i 2011. Resultatbedringen er i hovedsak knyttet til økte marginer i KLP Kommunekreditt AS.

Konsernaktiviteter

Samfunnsansvar

KLP har ambisiøse mål for sitt ansvar for samfunn, miljø og etikk. Dette innebærer at det er etablert konkrete mål både for adferd og for reduksjon av forbruk og utslipp. KLP Kapitalforvaltning har dialog med selskaper og ekskluderer de som bryter med konsernets etiske retningslinjer. Som aktiv eier legger konsernet vekt på å delta på generalforsamlinger og bruke stemmeretten for å påvirke selskapene i tråd med KLPs eierprinsipper.

Endringer i konsernledelsen

Tore Tenold tiltrådte stillingen som administrerende direktør i KLP Skadeforsikring 1. oktober 2012 og Marianne Sevaldsen har tiltrådt som konserndirektør Liv 1. februar 2013.

Fremtidsutsikter

Selv om finansmarkedene til en viss grad synes preget av stabilisering og en gryende optimisme, hersker det fortsatt en viss usikkerhet rundt utviklingen i verdensøkonomien.

KLP legger vekt på å opprettholde en sterk soliditet for å møte markedsmessige utfordringer og regulatoriske endringer fremover. Det er spesielt viktig dersom rentenivået forblir slik at pensjonsmidlene må investeres i aktiva med høyere risiko for å oppnå avkastning utover den rentegarantien selskapet har overfor sine pensjonskunder. Selv om noen av KLPs pensjonsordninger har tilstrekkelig reservering for langt liv, gjenstår det for KLP, som for bransjen i sin helhet, fortsatt viktige utfordringer. Det er gjort en betydelig styrking av reservene, men oppbyggingen må forutsettes å begrense selskapets handlefrihet i forhold til disponering av avkastningsoverskudd også i de nærmeste årene.

Det er viktig for KLP at ny virksomhet og nye initiativ understøtter selskapets kjernevirksomhet, som er offentlig tjenestepensjon, ved å satse på produkter og tjenester rettet mot selskapets kunder og deres ansatte.

Den store tilveksten av nye forsikrede fra 2013 understreker viktigheten av å effektivisere driften ytterligere for å møte økt saksbehandlingvolum på en rasjonell og god måte.

Resultatet for 2012 og selskapets evne til å opprettholde sin soliditet gir et godt grunnlag for fortsatt stabile og gode avkastningsresultat fremover.

Oslo, 21. februar 2013

Styret i Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringsselskap

Arne Øren
Leder

Finn Jebsen
Nestleder

Liv Kari Eskeland

Marit Torgersen

Herlof Nilssen

Jan Helge Gulbrandsen

Siv Holland
Valgt av og blant de ansatte

Freddy Larsen
Valgt av og blant de ansatte

Konsernregnskap etter 4. kvartal 2012

Noter	Resultatregnskap Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
1,4	Premieinntekter for egen regning	7 043	4 160	29 946	22 574
	Løpende avkastning fra finansielle eiendeler	2 667	2 147	9 144	9 343
	Netto renteinntekt bank	62	53	166	142
	Netto verdiendringer på finansielle instrumenter	209	2 728	5 838	-2 842
5	Netto inntekter fra investeringseiendommer	523	354	2 206	1 879
6	Andre inntekter	202	185	781	748
	Sum netto inntekter	10 706	9 628	48 081	31 845
	Erstatninger for egen regning	-2 884	-2 727	-11 457	-10 615
	Endring i forsikringsmessige avsetninger	-8 717	-2 778	-27 344	-17 291
7	Rentekostnad og verdiendring ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	235	-59	234	-406
8	Driftskostnader	-331	-348	-1 150	-1 115
9	Andre kostnader	-167	-162	-651	-660
	Sum kostnader	-11 863	-6 074	-40 367	-30 087
	Driftsresultat	-1 157	3 554	7 714	1 757
	Til/fra kursreguleringsfond i livsforsikring	1 095	-3 102	-4 342	2 505
	Til tilleggsavsetninger i livsforsikring	0	-2 186	0	-2 156
	Midler tilført forsikringskundene i livsforsikring	269	1 908	-2 370	-1 453
3	Resultat før skatt	207	173	1 002	653
	Skattekostnad	-5	-4	-7	-24
	Resultat	202	169	995	629
	Revaluering eiendommer til bruk i egen virksomhet	2	5	23	92
5	Valutaomregning utenlandske datterselskaper	-87	25	-208	6
	Sum utvidet resultat	-85	30	-185	97
	Totalresultat	117	199	809	726

Konsernregnskap etter 4. kvartal 2012

Noter	Balanse Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
EIENDELER			
	Immaterielle eiendeler	365	344
	Varige driftsmidler	1 033	1 041
	Investeringer i tilknyttede selskap	6	3
5	Investeringseiendom	32 322	28 726
13	Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall	37 283	41 438
13	Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer	55 917	46 936
11,13	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder til virkelig verdi over resultat	2 254	2 519
13	Utlån kommuner, bedrifter og personkunder	49 874	51 024
11,13	Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi over resultat	103 375	77 050
11	Egenkapitalinstrumenter til virkelig verdi over resultat	42 410	36 168
11,13	Finansielle derivater	1 541	915
12	Fordringer	1 754	1 603
	Eiendeler i innskuddsbasert livsforsikring	300	198
	Konter og bankinnskudd	3 350	3 820
	SUM EIENDELER	331 783	291 784
EGENKAPITAL OG GJELD			
	Innskutt egenkapital	6 891	6 217
	Opptjent egenkapital	6 656	5 847
	SUM EGENKAPITAL	13 547	12 064
10	Fondsobligasjonslån	974	1 145
10	Ansvarlig lånekapital	2 891	3 143
	Pensjonsforpliktelse	569	518
14	Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring	276 781	244 086
14	Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	300	198
	Premie-, erstatnings-, og sikkerhetsfondsavsetning i skadeforsikring	2 626	2 567
10	Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	20 370	22 152
10,11	Gjeld til kredittinstitusjoner	4 799	1 398
10	Gjeld til og innskudd kunder	2 946	1 840
	Finansielle derivater	721	1 031
	Utsatt skatt	50	45
15	Annen kortsiktig gjeld	5 208	1 596
	SUM GJELD	318 236	279 720
	SUM EGENKAPITAL OG GJELD	331 783	291 784
	Betingede forpliktelse	4 460	4 753

Konsernregnskap etter 4. kvartal 2012

Oppstilling av endringer i egenkapital

2012 Millioner kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2012	6 217	5 847	12 064
Resultat	0	995	995
Utvidet resultatregnskap			
Revaluering av eiendommer til eget bruk	0	23	23
Valutaomregning utenlandske datterselskaper	0	-208	-208
Sum utvidet resultat	0	-185	-185
Sum totalresultat	0	809	809
Transaksjoner med eierne			
Innbetalt egenkapitaltilskudd	677	0	677
Tilbakebetalt egenkapitaltilskudd	-4	0	-4
Sum transaksjoner med eierne	673	0	673
Egenkapital 31.12.2012	6 891	6 656	13 547

2011 Millioner kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2011	5 628	5 121	10 749
Resultat	0	629	629
Utvidet resultatregnskap			
Revaluering av eiendommer til eget bruk	0	92	92
Valutaomregning utenlandske datterselskaper	0	6	6
Sum utvidet resultat	0	97	97
Sum totalresultat	0	726	726
Transaksjoner med eierne			
Innbetalt egenkapitaltilskudd	596	0	596
Tilbakebetalt egenkapitaltilskudd	-7	0	-7
Sum transaksjoner med eierne	589	0	589
Egenkapital 31.12.2011	6 217	5 847	12 064

Konsernregnskap etter 4. kvartal 2012

Kontantstrømoppstilling Millioner kroner	01.01.12- 31.12.12	01.01.12- 30.09.12	01.01.12- 30.06.12	01.01.2012 -31.03.2012	01.01.2011 -31.12.2011
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-1 063	-1 367	-1 269	-1 278	-2 570
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-81	-45	-40	-18	-96
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	673	635	4	-81	3 562
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	-471	-776	-1 305	-1 377	896
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	3 820	3 820	3 820	3 820	2 924
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	3 350	3 044	2 514	2 443	3 820

Note 1 Regnskapsprinsipper og - estimater

Regnskapet i denne delårsrapporten viser konsernregnskapet til Kommunal Landspensjonskasse (KLP) med datterselskaper for perioden 01.01.2012 – 31.12.2012. Regnskapet er ikke revidert.

Delårsregnskapet til konsernet er avlagt etter internasjonalt EU-godkjente regnskapsstandarder (IAS/IFRS). Denne delårsrapporten er utarbeidet i henhold til IAS 34 "Interim Financial Reporting" og følger de samme regnskapsprinsipper som ble benyttet i årsregnskapet for 2011.

Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves av et fullstendig årsregnskap, og denne delårsrapporten bør leses i sammenheng med årsregnskapet for 2011. Dette fås ved henvendelse til KLPs hovedkontor i Dronning Eufemias gate 10, eller på www.klp.no for 2011.

Premieinntekter for egen regning/endring i forsikringsmessige avsetninger
Lønnsendringer og endring i folketrygdens grunnbeløp (G) for medlemmer i KLPs ytelsesbaserte pensjonsordninger påvirker de forsikringsmessige forpliktelsene, og dette finansieres med en engangspremie betalt av arbeidsgiver. Tidligere ble effekten på avsetningene og premieinntektene regnskapsført ved fakturering av engangspremien.

Fra og med 2012 estimeres og inntektsføres engangspremier knyttet til lønns- og G-reguleringer på det tidspunktet forpliktelsesøkningen registreres. Inntil reguleringspremietilskuddet faktureres vil påløpt forpliktelse som følge av registrerte lønnsjusteringer framstå som premiefordringer, alternativt som kortsiktig gjeld til forsikringstakere dersom tilskudd er forhåndsinnbetalt.

Likeledes fører ovennevnte forhold til en økning i endring i forsikringsmessige avsetninger med tilsvarende beløp fra samme tidspunkt. Netto resultateffekt og egenkapitaleffekt blir således null.

Nettoeffekt av prinsippendringen er økte premieinntekter og økte forpliktelser på 3 985 millioner kroner i 4. kvartal 2012 mot 4. kvartal 2011.

Pensjoner egne ansatte

Tidligere har konsernet brukt diskonteringsrenten fastsatt med utgangspunkt i statsobligasjonsrenten for å beregne pensjonsforpliktelsen for egne ansatte. Konsernet har i 2012 benyttet seg av adgangen gitt av "Veiledningen for fastsettelse av pensjonsforutsetninger av 4. januar 2013" utgitt av Norsk regnskapsstiftelse til å benytte renten for foretaksobligasjoner (OMF). Disse obligasjonene tilfredsstiller kravene i IFRS til såkalte høykvalitetsobligasjoner med pålitelig prising i et velfungerende marked. Pr 31.12.2012 har konsernet brukt en diskonteringsrente på 3,9 %.

IBNR/RBNS-avsetninger

I regnskapet etter 4. kvartal har konsernet endret regnskapsføring av IBNR/RBNS-avsetninger i offentlig tjenestepensjon. Disse er tidligere nå ført som erstatningsavsetninger, men var tidligere innbakt i premiereserven. Erstatningsreserve er en underpost til balanseposten for forsikringsforpliktelser. Endringen i erstatningsavsetningen føres i regnskapet som egen underpost under erstatninger.

Erstatningsreserven utgjorde 93 millioner kroner ved inngangen til 2012, og har økt til 152 millioner kroner ved utgangen av året.

I delårsregnskapet er det kun hovedposter i regnskapsoppstillingen som vises, slik at omleggingen ikke framkommer spesifikt av det vedlagte kvartalsregnskap.

Skatt

Konsernet har innarbeidet vedtatte endringer i skattelovens § 2-38 med videre, som er gjort gjeldende for livsforsikringsselskap og pensjonsforetak. Endringen medfører at fritaksmetoden fra og med regnskapsåret 2012 ikke lenger skal omfatte avkastning på aksjer m.v. for selskapets kundeporteføljer.

KLP har skattemessig underskudd til fremføring i et omfang som tilsier at det først er på lengre sikt at denne innskjerpsen vil resultere i betalbar skatt for konsernet.

Skattekostnaden i regnskapet for 2011 og 2012 relaterer seg utenlandske eiendomsdatterselskaper.

Note 2 Nøkkeltall - akkumulert

Millioner kroner	Q4-12	Q3-12	Q2-12	Q1-12	Q4-11	Q3-11	Q2-11	Q1-11
KLP Konsern								
Resultat før skatt	1 002	794	611	353	653	479	429	163
Forvaltningskapital	331 783	323 634	312 665	315 057	291 784	284 518	285 149	287 849
Egenkapital	13 547	13 392	12 519	12 304	12 064	11 841	11 138	10 943
Kapitaldekning	10,3 %	10,4 %	10,4 %	10,5 %	10,9 %	11,0 %	10,8 %	11,0 %
Antall ansatte i konsernet	808	809	802	796	775	769	768	753
Kommunal Landspensjonskasse gjensidig forsikringselskap								
Resultat før skatt	775	652	442	235	705	512	461	222
Premieinntekter for egen regning	29 025	22 186	15 159	6 158	21 752	17 772	6 649	3 315
- herav tilflyttet premiereserve	1 549	1 601	1 550	1 683	112	108	63	63
Erstatninger for egen regning	10 822	8 102	5 394	2 783	10 033	7 492	4 991	2 633
- herav fraflyttet premiereserve, tilleggsavs. og kursreguleringsfond	148	147	146	142	310	310	309	297
Netto investeringer i kollektivporteføljen	278 731	259 084	254 584	262 615	242 267	230 914	236 763	240 414
Netto investeringer i investeringsvalgporteføljen	1 556	1 499	1 463	1 447	1 404	1 380	1 453	1 338
Forsikringskundernes fond inkludert opptjent resultat	274 294	267 187	258 734	251 509	243 439	238 102	233 982	229 445
- herav fond med garantert avkastning	248 608	240 217	234 561	226 698	226 153	223 335	214 061	207 968
Ansvarlig kapital	16 087	15 498	14 928	14 891	14 857	14 433	13 631	13 765
Risikoresultat	258	118	82	64	308	112	95	53
Avkastningsresultat	5 051	2 399	1 183	1 202	3 286	3 127	3 455	1 915
Administrasjonsresultat	83	62	49	8	61	72	65	30
Soliditetskapital	44 134	47 579	41 680	41 336	36 190	34 657	35 408	33 427
Solvensmargindekning	233 %	234 %	232 %	239 %	244 %	227 %	227 %	230 %
Kapitaldekning	10,6 %	10,8 %	10,9 %	11,0 %	11,5 %	11,4 %	11,2 %	11,5 %
Kjernekapitaldekning	8,8 %	8,8 %	8,7 %	8,8 %	9,1 %	9,0 %	8,8 %	9,0 %
Bokført avkastning kollektivportefølje	5,0 %	3,2 %	1,9 %	1,2 %	4,5 %	3,7 %	3,1 %	1,6 %
Verdijustert avkastning kollektivportefølje	6,7 %	5,3 %	3,1 %	2,7 %	3,2 %	1,1 %	2,3 %	1,2 %
Avkastning investeringsvalgportefølje	7,2 %	6,0 %	3,4 %	3,4 %	2,2 %	-0,3 %	1,9 %	1,1 %
Avkastning selskapsporteføljen	4,5 %	4,0 %	2,6 %	1,4 %	4,2 %	3,5 %	3,3 %	1,7 %
KLP Skadeforsikring AS								
Resultat før skatt	106	99	71	23	25	36	40	12
Forfalt bruttopremie	750	667	591	427	650	586	520	365
Premieinntekter for egen regning	659	486	325	161	599	442	288	141
Egenkapital	594	558	535	512	481	497	501	483
Skadeprosent	81,3 %	82,0 %	78,9 %	102,9 %	88,3 %	86,0 %	85,5 %	94,4 %
Combined-ratio	107,8 %	107,6 %	103,3 %	130,2 %	118,4 %	109,1 %	109,6 %	123,3 %
Avkastning på midler til forvaltning	6,5 %	5,1 %	3,0 %	2,4 %	4,5 %	2,6 %	2,8 %	1,3 %
Kapitaldekning	34,1 %	27,7 %	29,0 %	29,8 %	31,8 %	30,9 %	30,0 %	31,5 %
Ansvarlig kapital	567	451	453	453	451	439	438	436
Årlig premievolum person	162	151	142	130	120	109	99	88
Årlig premievolum arbeidsgiver	584	580	577	562	548	551	541	542
Netto nyttegning (akkumulert innenfor året.)	75	44	31	14	90	44	34	15

Note 2 Nøkkeltall - akkumulert, forts.

Millioner kroner	Q4-12	Q3-12	Q2-12	Q1-12	Q4-11	Q3-11	Q2-11	Q1-11
KLP Bedriftspensjon AS								
Resultat før skatt	-25,5	-13,5	-8,1	-5,1	-23,8	-13,8	-6,8	-2,4
Premieinntekter for egen regning	352,3	308,2	274,9	66,6	286,5	259,6	212,3	47,8
- herav tilflyttet premiereserve	226,1	219,4	219,9	39,2	194,7	191,2	166,3	25,3
Forsikringskundernes fond inkludert opptjent resultat	1238,2	1187,1	1139,4	941,8	844,0	810,3	796,3	622,3
- herav fond med garantert avkastning	881,0	848,5	842,0	662,8	605,2	589,9	566,6	423,0
Avkastningsresultat	0,0	6,9	4,7	5,4	14,2	6,6	11,9	8,1
Risikoresultat	1,2	3,5	2,9	0,3	0,1	2,8	2,3	1,2
Administrasjonsresultat	-33,5	-22,6	-14,0	-7,4	-28,2	-19,0	-11,6	-4,9
Ansvarlig kapital	48,5	49,9	60,4	43,0	48,0	32,3	39,4	43,9
Soliditetskapital	131,1	132,7	122,0	94,8	90,2	77,6	88,2	87,8
Kapitaldekning	9,6 %	9,5 %	11,9 %	11,2 %	13,9 %	9,4 %	12,0 %	16,8 %
Bokført kapitalavkastning kollektivportefølje	5,2 %	3,6 %	2,3 %	1,6 %	6,3 %	3,8 %	4,2 %	2,6 %
Verdijustet kapitalavkastning kollektivportefølje	6,7 %	5,2 %	3,1 %	2,3 %	3,7 %	1,3 %	2,6 %	1,5 %
Avkastning innskuddspensjon med investeringsvalg	12,0 %	10,1 %	4,9 %	6,1 %	0,2 %	-3,9 %	1,9 %	1,5 %
Avkastning selskapsportefølje	6,4 %	5,3 %	3,0 %	1,9 %	4,8 %	3,2 %	1,9 %	0,6 %
KLP Banken Konsern								
Resultat før skatt	83,4	85,8	34,1	26,4	-62,2	-33,5	-20,9	1,6
Netto renteinntekter	86,3	60,0	35,2	12,8	21,1	11,1	10,1	11,3
Øvrige driftsinntekter	83,6	67,8	51,5	29,5	63,4	46,2	30,9	17,6
Driftskostnader og avskrivninger	-137,7	-94,1	-60,3	-33,4	-139,9	-97,7	-62,4	-28,5
Netto realisert/urealisert endring finansielle instrumenter til virkelig verdi	51,1	52,1	7,6	17,5	-6,8	7,0	0,5	1,1
Innskudd	2 946,2	2 552,5	2 323,6	2 115,0	1 840,3	1 715,1	1 530,4	1 440,9
Utlån med pant i bolig	1 530,0	1 550,5	1 597,4	1 653,3	3 213,9	2 476,9	2 057,0	1 614,3
Utlån med offentlig garanti	20 345	21 915	22 191	24 734	25 202	25 652	24 732	24 794
Misligholdte lån	6,9	5,9	5,7	11,8	16,1	40,8	3,5	-
Innlån ved utstedelse av verdipapirer	23 708	24 443	24 868	25 864	24 170	22 132	18 635	13 629
Andre innlån	-	-	200	450	4 306	6 010	8 313	11 819
Forvaltningskapital	28 282	28 668	28 960	29 932	31 716	31 387	29 859	28 237
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	29 993	30 186	29 752	30 238	29 790	29 626	28 862	28 051
Egenkapital	1 219	1 221	1 184	1 175	1 171	1 170	1 179	1 189
Rentenetto	0,29 %	0,20 %	0,12 %	0,04 %	0,07 %	0,04 %	0,04 %	0,04 %
Resultat av ordinær drift før skatt	0,28 %	0,28 %	0,11 %	0,09 %	-0,21 %	-0,11 %	-0,07 %	0,01 %
Resultat av ordinær drift eks. virkelig verdi vurderinger, før skatt	0,11 %	0,11 %	0,09 %	0,03 %	-0,19 %	-0,14 %	-0,07 %	0,00 %
Egenkapitalavkastning før skatt	6,84 %	7,03 %	2,88 %	2,25 %	-5,31 %	-2,86 %	-1,78 %	0,13 %
Kapitaldekning	19,1 %	18,6 %	18,2 %	17,2 %	14,4 %	15,6 %	17,1 %	17,7 %
Antall personkunder	24 744	22 676	21 144	18 715	15 622	13 535	12 555	10 082
Herav medlemmer i KLP	14 309	13 000	11 769	10 539	9 151	8 217	7 495	5 936

Note 2 Nøkkeltall - akkumulert, forts.

Millioner kroner	Q4-12	Q3-12	Q2-12	Q1-12	Q4-11	Q3-11	Q2-11	Q1-11
KLP Kapitalforvaltning AS og KLP Fondsforvaltning AS								
Resultat før skatt	21,4	14,0	6,2	0,1	26,3	21,0	14,0	2,5
Totale midler til forvaltning	239 478	222 776	216 113	214 399	205 099	192 636	192 446	186 521
Midler forvaltet for eksterne kunder	21 153	19 087	17 713	16 134	13 650	13 143	14 704	13 820

Note 3 Segmentinformasjon - resultat etter IFRS pr virksomhetsområde

Tidsrekke resultat - kvartalstall

Millioner kroner	Q4-12	Q3-12	Q2-12	Q1-12	Q4-11	Q3-11	Q2-11	Q1-11
Sum inntekter	12 070	13 139	10 974	13 262	11 536	13 535	6 457	7 340
Sum kostnader	-11 863	-12 955	-10 716	-12 909	-11 363	-13 487	-6 212	-7 157
Konsernresultat før skatt	207	183	258	353	173	48	245	183
Resultat for virksomhetsområder								
Livsforsikring	195	97	193	305	222	79	210	167
Skadeforsikring	7	27	48	23	-7	-20	40	12
Bank	-2	52	8	26	-47	-15	-21	2
Kapitalforvaltning	7	8	7	-1	5	5	14	2
Øvrig virksomhet	0	-1	1	0	2	-1	2	0
Konsernresultat før skatt	207	183	258	353	173	48	245	183

Note 4 Premieinntekter for egen regning

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12 -31.12.12	01.01.11 -31.12.11
Forfalte premier, brutto ¹	7 106	4 094	28 236	22 316
- Avgitte gjenforsikringspremier	-16	-11	-63	-48
Overføring av premiereserve fra andre ¹	-47	77	1 773	306
Premieinntekter for egen regning	7 043	4 160	29 946	22 574

¹ Av forfalte premier brutto utgjør premie til lønns- og G-regulering 11,8 milliarder kroner for 2012 og 7,8 milliarder kroner for 2011.

² "Overføring av premiereserver fra andre" for 4. kvartal er negativ. Årsaken til dette er at KLP først ved endelig sluttavregning for tilflytting av nye kunder får opplyst kundenes respektive fordeling mellom premiereserve, tilleggsavsetninger og premiefond. Ved sluttavregningen gjøres det derfor en ompostering fra premiereserve til premiefond og tilleggsavsetninger.

Note 5 Investeringsseidom

Resultat Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
Netto leieinntekter m.v.	559	348	2 171	1 481
Verdiregulering	- 36	6	36	398
Netto inntekter fra investeringseiendommer	523	354	2 206	1 879
Valutaomregning utenlandske datterselskaper (utvidet resultat)	- 87	25	- 208	6
Netto inntekter fra investeringseiendommer inkl. valutaomregning	436	378	1 999	1 885
Balanse Millioner kroner			31.12. 2012	31.12. 2011
Investeringsseidom 01.01			28 726	26 105
Verdiregulering			36	398
Netto tilgang			3 534	2 211
Øvrige endringer			26	12
Investeringsseidom 31.12			32 322	28 726

Note 6 Andre inntekter

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
Tilskudd AFP	159	161	642	655
Honorarinntekter	32	23	114	92
Øvrige inntekter	11	1	26	2
Sum andre inntekter	202	185	781	748

Note 7 Rentekostnader og verdiendringer på ansvarlig lån og fondsobligasjonslån

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.2012- 31.12.2012	01.01.2011 - 31.12.2011
Ansvarlig lån				
Rentekostnader ¹	-36	-37	-143	-151
Verdiendring	96	26	248	-41
Sum rentekostnader og verdiendringer ansvarlig lån	60	-11	105	-192
Fondsobligasjonslån				
Rentekostnader	-10	-11	-42	-42
Verdiendring	185	-37	171	-172
Sum rentekostnader og verdiendringer fondsobligasjonslån	175	-48	129	-213
Sum rentekostnad og verdiendring ansvarlig lån og fondsobligasjonslån	235	-59	234	-406

¹ Foruten rene rentekostnader inkluderer dette kostnadsføringen av underkurs på det ene ansvarlige lånet.

Noten gir en spesifisering av linjen "Rentekostnad og verdiendring ansvarlig lån og fondsobligasjonslån" fordelt på rentekostnader og verdiendring i periodene angitt.

De store svingningene i verdiendring kommer i stor grad av at lånene er denominert i utenlandsk valuta. Det ene ansvarlige lånet er utstedt i euro, mens det andre ansvarlige lånet og fondsobligasjonslånet er utstedt i japanske yen. På fondsobligasjonslånet er det benyttet sikringsbøker. De to ansvarlige lånene har ordinær økonomisk sikring. Bruken av sikring innebærer i praksis en minimal total resultateffekt hvis man hensyntar sikringsobjekt og sikringsinstrument samlet. For mer informasjon vedrørende sikring og betingelser på de ansvarlige lånene og fondsobligasjonslånet henvises det til årsrapporten for 2011.

Note 8 Driftskostnader

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
Personalkostnader	222	202	720	657
Avskrivninger	24	41	97	115
Andre driftskostnader	85	106	333	343
Sum driftskostnader	331	348	1 150	1 115

Note 9 Andre kostnader

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
Kostnader AFP	159	161	641	654
Andre kostnader	8	1	10	5
Sum andre kostnader	167	162	651	660

Note 10 Innlån

Millioner kroner	Pålydende i NOK	Valuta	Rente	Forfall	Bokført verdi 31.12.2012	Bokført verdi 31.12.2011
Evigvarende ansvarlig lån						
Kommunal Landspensjonskasse	2 372	EUR	Fast ¹	Evigvar- ende	2 276	2 402
Kommunal Landspensjonskasse	554	JPY	Fast ²	Evigvar- ende	615	742
Sum ansvarlige lån	2 926				2 891	3 143
Fondsobligasjonslån						
Kommunal Landspensjonskasse	984	JPY	Fast ³	2034	974	1 145
Sum fondsobligasjonslån	984				974	1 145
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer						
Obligasjoner med fortrinnsrett						
KLP Kommunekreditt AS	0	NOK	Flytende	2012	0	5 900
KLP Kommunekreditt AS	1 069	SEK	Flytende	2013	1 070	1 095
KLP Kommunekreditt AS	1 103	NOK	Flytende	2013	1 104	4 000
KLP Kommunekreditt AS	4 000	NOK	Flytende	2014	4 010	4 000
KLP Kommunekreditt AS	428	SEK	Flytende	2015	429	0
KLP Kommunekreditt AS	4 300	NOK	Flytende	2015	4 304	4 300
KLP Kommunekreditt AS	2 500	NOK	Fast	2015	2 555	2 000
KLP Kommunekreditt AS	3 000	NOK	Flytende	2016	3 011	0
KLP Kommunekreditt AS	3 000	NOK	Flytende	2017	3 013	
KLP Kommunekreditt AS	750	NOK	Fast	2020	752	750
Amortisering og verdjusteringer					122	107
Sum obligasjoner med fortrinnsrett	20 150				20 370	22 152
Gjeld til kredittinstitusjoner						
KLP Banken AS	0		Fast	2012	0	1 006
KLP Banken AS	1 820	NOK	Flytende	2013	1 826	0
KLP Banken AS	300	NOK	Fast	2013	302	0
KLP Banken AS	600	NOK	Flytende	2015	602	0
KLP Banken AS	300	NOK	Flytende	2016	301	0
KLP Banken AS	300	NOK	Fast	2017	308	0
Kommunal Landspensjonskasse	0	NOK/EUR/ USD	Flytende	2012	0	392
Kommunal Landspensjonskasse	1 178	NOK/EUR/ USD	Flytende	2013	1 461	0
Sum gjeld til kredittinstitusjoner	4 498				4 799	1 398
Gjeld til og innskudd fra kunder⁴						
Privat	2 458	NOK			2 734	1 809
Næring	94	NOK			212	31
Sum gjeld og innskudd kunder	2 553				2 946	1 840
Sum innlån	31 110				31 981	29 680

¹ Lånet har et renteendringstidspunkt i 2017

² Lånet har et renteendringstidspunkt i 2016

³ Lånet har et renteendringstidspunkt i 2034

⁴ Det er ikke kontraktfestet forfall på innskudd.

Noten viser innlån konsernet har ved periodeslutt.

Note 11 Virkelig verdi hierarki

31.12.2012

Millioner kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Utlån til virkelig verdi	0	2 254	0	2 254
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	51 054	36 145	0	87 198
Sertifikater	148	6 138	0	6 287
Obligasjoner	13 571	29 097	0	42 669
Obligasjonsfond	37 334	909	0	38 243
Utlån og fordringer	12 012	4 165	0	16 176
Aksjer og andeler	38 116	1 123	3 171	42 410
Aksjer	18 851	229	508	19 587
Aksjefond	18 652	0	2 663	21 315
Eiendomsfond	614	0	0	614
Spesialfond	0	894	0	894
Finansielle derivater	0	1 541	0	1 541
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	101 181	42 973	3 171	147 326
Forpliktelser				
Finansielle derivater gjeld	0	721	0	721
Gjeld til kredittinstitusjoner ¹	1 461	0	0	1 461
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	1 461	721	0	2 182

31.12.2011

Millioner kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Eiendeler				
Utlån til virkelig verdi	0	2 519	0	2 519
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	43 588	24 747	0	68 335
Sertifikater	0	4 458	0	4 458
Obligasjoner	12 957	20 289	0	33 246
Obligasjonsfond	30 631	0	0	30 631
Utlån og fordringer	5 630	3 084	0	8 715
Aksjer og andeler	32 113	1 523	2 531	36 168
Aksjer	15 618	298	412	16 328
Aksjefond	15 789	0	2 119	17 909
Eiendomsfond	706	0	0	706
Spesialfond	0	1 225	0	1 225
Finansielle derivater	0	915	0	915
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	81 332	32 789	2 531	116 652

Note 11 Virkelig verdi hierarki, forts.

Millioner kroner	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Forpliktelser				
Finansielle derivater gjeld	0	1 031	0	1 031
Gjeld til kredittinstitusjoner ¹	392	0	0	392
Sum finansielle forpliktelser som måles til virkelig verdi	392	1 031	0	1 423

Millioner kroner	2012	2011
Endringer i nivå 3		
Inngående balanse 01.01.	2 531	1 589
Solgt	-422	-360
Kjøpt	874	1 018
Urealiserte endringer	188	285
Utgående balanse 31.12.	3 171	2 531
Realisert gevinst / tap	54	62

Kolonnene "Endringene i nivå 3" viser endringer i nivå 3 klassifiserte papirer i perioden angitt.

Urealiserte endringer reflekteres på linjen "Netto verdiendringer på finansielle instrumenter" i resultatet på konsernet.

Virkelig verdi skal være en representativ pris basert på hva tilsvarende eiendel eller forpliktelse ville vært omsatt for ved normale markedsbetingelser og forhold. Høyeste kvalitet i forhold til virkelig verdi er basert på noterte kurser i et aktivt marked. Et finansielt instrument anses som notert i et aktivt marked dersom noterte kurser er enkelt og regelmessig tilgjengelig fra en børs, forhandler, megler, næringsgruppering, prissettingstjeneste eller reguleringsmyndighet, og disse kursene representerer faktiske og regelmessige forekommende transaksjoner på armlengdes avstand.

Nivå 1: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra noterte priser i et aktivt marked for identiske eiendeler eller forpliktelser som enheten har tilgang til ved rapporteringstidspunktet. Eksempler på instrumenter i nivå 1 er børsnoterte papirer .

Nivå 2: Instrumenter i dette nivået henter virkelig verdi fra observerbare markedsdata. Dette inkluderer priser basert på identiske instrumenter, men hvor instrumentet ikke innehar høy nok omsetningsfrekvens og derfor ikke anses som omsatt i et aktivt marked, samt priser basert på tilsvarende eiendeler og prisledende indikatorer som kan bli bekreftet fra markedsinformasjon. Eksempler instrumenter i nivå 2 er rentepapirer priset ut fra rentebaner.

Nivå 3: Instrumenter på nivå 3 innehar ingen observerbare markedsdata eller omsettes i markeder ansett som inaktive. Prisen baseres hovedsakelig på egne beregninger hvor reell virkelig verdi kan avvike hvis instrumentet skulle blitt omsatt. Instrumentene som omfattes i nivå 3 hos konsernet er blant annet unoterte aksjer og Private Equity.

Investeringsvalgporteføljen er ikke inkludert i tabellen. Investeringsvalgporteføljen har 300 millioner kroner i finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi. Pr 31.12.2012 vil de 300 millioner kronene inngå med 141 millioner kroner i aksjer og andeler i nivå 1 og 159 millioner kroner i gjeldsinstrumenter til virkelig verdi.

¹ Linjen Gjeld til kredittinstitusjoner i balansen inneholder forpliktelser målt til virkelig verdi og amortisert kost. Denne linjen er derfor ikke avstembar mot balansen og en korreksjon er gjort på tallene i noten sammenlignet med 2011. Forpliktelsene som måles til amortisert kost utgjør 3 338 millioner kroner pr 31.12.2012 og 1 006 millioner kroner pr 31.12.2011.

Note 12 Fordringer

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Kortsiktig fordring verdipapirhandel	196	189
Premiefordringer	207	305
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning	185	218
Øvrige fordringer	1 166	892
Sum fordringer	1 754	1 603

Note 13 Kredittrisiko

31.12.2012 Millioner kroner	AAA	AA	A	BBB	NR/ NIG	Totalt
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall - målt til amortisert kost						
Banker	0	1 023	786	0	305	2 113
Finans- og kredittforetak	0	510	0	0	1 024	1 534
Offentlig garanti	1 356	0	0	0	50	1 406
Stat og statsgaranti innen OECD	19 837	0	0	839	0	20 676
Statsforetak og Covered Bonds	2 699	535	0	0	1 459	4 692
Øvrige	0	475	3 098	0	3 288	6 862
Sum	23 892	2 543	3 884	839	6 125	37 283
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer - målt til amortisert kost						
Banker	0	1 042	4 406	0	61	5 509
Finans- og kredittforetak	510	259	520	0	0	1 288
Offentlig garanti	1 111	0	0	0	818	1 929
Stat og statsgaranti innen OECD	14 356	0	0	2 045	0	16 401
Statsforetak og Covered Bonds	6 761	1 610	860	0	2 402	11 633
Øvrige	0	2 003	2 121	836	14 197	19 157
Sum	22 738	4 913	7 907	2 881	17 478	55 917
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning						
Banker	0	443	3 572	57	9 949	14 021
Finans- og kredittforetak	11	568	453	0	265	1 297
Offentlig garanti	855	55	0	0	1 750	2 660
Stat og statsgaranti innen OECD	8 394	3 009	0	0	0	11 402
Statsforetak og Covered Bonds	1 881	409	0	0	6 528	8 817
Øvrige	0	287	634	114	9 723	10 758
Sum	11 140	4 771	4 658	171	28 215	48 955

Note 13 Kredittrisiko, forts.

31.12.2012 Millioner kroner	AAA	AA	A	BBB	NR/ NIG	Totalt
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler						
Danmark	0	0	345	0	0	345
Finland	0	269	0	0	0	269
Norge	0	0	380	0	0	380
Storbritannia	0	0	213	0	0	213
Sverige	0	0	333	0	0	333
USA	0	0	0	0	0	0
Sum	0	269	1 272	0	0	1 541
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - Rentefondsandeler						
Stat og statsgaranti innen OECD	0	0	0	0	121	121
Øvrige	0	0	20 920	0	17 202	38 122
Sum	0	0	20 920	0	17 323	38 243
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - Utlån og fordringer						
Danmark	0	0	597	0	0	597
Finland	0	20	0	0	0	20
Norge	0	0	4 893	0	3 171	8 064
Storbritannia	0	0	2 949	0	0	2 949
Sverige	0	3 632	608	0	0	4 240
Tyskland	0	0	3	0	0	3
USA	0	0	303	0	0	303
Sum	0	3 653	9 353	0	3 171	16 176
Sum verdipapirer	57 769	16 149	47 993	3 891	72 312	198 115
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder ¹						
		0 %	20 %	35 %	100 %	Totalt
Offentlig sektor		0	38 055	0	1 524	39 579
Foretak		0	1 046	4	923	1 973
Privatpersoner		0	0	10 228	348	10 576
Sum		0	39 101	10 232	2 795	52 128

Note 13 Kredittrisiko, forts.

31.12.2011 Millioner kroner	AAA	AA	A	BBB	NR/ NIG	Totalt
Gjeldsinstrumenter som holdes til forfall - målt til amortisert kost						
Finans- og kredittforetak	0	2 043	1 042	1 032	861	4 977
Offentlig garanti	1 368	0	0	0	50	1 419
Sparebanker	0	0	50	0	210	260
Stat og statsgaranti innen OECD	21 087	839	1 581	0	0	23 506
Statsforetak og Covered Bonds	3 246	0	0	0	1 462	4 708
Øvrige	0	989	2 587	0	2 991	6 568
Sum	25 701	3 871	5 260	1 032	5 574	41 438
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer - målt til amortisert kost						
Finans- og kredittforetak	510	259	3 889	0	2 302	6 960
Offentlig garanti	1 111	0	0	0	829	1 940
Sparebanker	0	0	451	0	681	1 132
Stat og statsgaranti innen OECD	14 355	0	2 045	0	0	16 400
Statsforetak og Covered Bonds	5 973	1 118	1 768	0	2 401	11 260
Øvrige	0	1 268	2 245	389	5 341	9 243
Sum	21 949	2 645	10 399	389	11 555	46 936
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning						
Finans- og kredittforetak	45	2 477	4 029	10	1 959	8 520
Offentlig garanti	681	55	0	0	720	1 456
Sparebanker	0	0	826	0	7 972	8 797
Stat og statsgaranti innen OECD	5 452	3 832	349	0	0	9 633
Statsforetak og Covered Bonds	1 311	0	0	0	3 077	4 388
Øvrige	0	223	25	391	4 272	4 910
Sum	7 490	6 586	5 229	401	17 999	37 704
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler						
Danmark	0	0	170	0	0	170
Finland	0	42	0	0	0	42
Norge	0	75	136	0	0	211
Storbritannia	0	0	2	0	0	2
Sveits	0	0	43	0	0	43
Sverige	0	0	152	0	0	152
Tyskland	0	0	84	0	0	84
USA	0	0	211	0	0	211
Sum	0	117	798	0	0	915
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - Rentefondsandeler						
Offentlig sektor, finans og kredittforetak	0	0	0	0	1 240	1 240
Stat og statsgaranti innen OECD	0	0	0	0	117	117
Øvrige	0	0	16 405	0	12 871	29 276
Sum	0	0	16 405	0	14 228	30 633

Note 13 Kredittrisiko, forts.

31.12.2011 Millioner kroner	AAA	AA	A	BBB	NR/ NIG	Totalt
Gjeldsinstrumenter til virkelig verdi - Utlån og fordringer						
Danmark	0	0	130	0	0	130
Finland	0	299	0	0	0	299
Frankrike	0	0	0	0	0	0
Norge	0	0	2 743	0	2 661	5 404
Sverige	0	195	444	0	0	639
Storbritannia	0	1 763	9	0	0	1 771
USA	0	0	470	0	0	470
Sum	0	2 257	3 796	0	2 661	8 713
Sum verdipapirer	55 140	15 476	41 886	1 822	52 015	166 339
Utlån kommuner, bedrifter og personkunder ¹		0 %	20 %	35 %	100 %	Totalt
Offentlig sektor ¹		0	39 789	0	3 098	42 887
Foretak		0	0	0	1 474	1 474
Privatpersoner		0	0	9 100	82	9 182
Sum		0	39 789	9 100	4 654	53 543

Det er lagt vekt på at kreditteksponeringen er diversifisert for å unngå konsentrasjon av kredittrisiko mot enkelte debitorer. For å overvåke kredittrisiko i utlånene og investeringene er det nedsatt en egen kredittkomite som møtes på jevnlig basis. Grensene for kredittrisiko mot den enkelte debitor fastsettes av komiteen. Endringer i debitors kredittvurdering overvåkes og følges opp av KLP Kapitalforvaltning.

Det er flere tilfeller av såkalte master netting agreements, avtale om netto oppgjør, mellom KLP og ulike motparter på derivater og call money (marginkontoer for derivathandler). Tar man hensyn til dette, reduseres den faktiske kredittrisikoen for konsernet med 1 647 millioner kroner pr 31.12.2012. Tilsvarende tall pr 31.12.2011 er 1 111 millioner kroner.

Konsernet har god balanse mellom norske obligasjoner og internasjonale obligasjoner, og har en portefølje av utelukkende gode kreditter. Konsernet kan sies å ha en høy konsentrasjon av gjeldsinstrumenter rettet mot norsk offentlig sektor, dog dette ikke impliserer konsentrasjonsrisiko i ordinær forstand siden motpartsrisikoen er minimal.

I noteinndelingen er det kun benyttet rating fra Standard & Poor's. KLP-konsern benytter seg også av rating fra Moody's Investor Services og Fitch Ratings og alle tre er likestilte som grunnlag for investeringer i rentepapirer. Tabellen viser eksponering mot ratingkategoriene som S&P benytter seg av, hvor AAA er tilknyttet papirer med høyest kredittverdighet. Uratet/non investement grade gjelder i all hovedsak kommuner/fylkeskommuner, enkelte norske finansintituser og andre investeringer innen norsk finans. KLP-konsernet har strenge retningslinjer for investeringer i rentepapirer, som også gjelder for investeringer som faller inn under denne kategorien.

Linjene i noten er sammenfallende med balanseoppsettet. Unntakene er gjeldsinstrumenter til virkelig verdi som er delt opp i tre kategorier i noten og utlån som vist samlet i noten, men som befinner seg på to linjer i balansen (virkelig verdi og amortisert kost).

Note 13 Kredittrisiko, forts.

Geografisk uttrekk av gjeldsinstrumenter - Eksponering mot profilerte land i Eurosonen (PIIGS²)

31.12.2012 Millioner kroner	Anskaffelses- kost	Ureal gevinst/tap	Herav skyl- des valuta	Markeds- verdi	Bokført 31.12. 2012
Spania					
Rentepapirer som måles til amortisert kost	813	1	0	814	813
Sum Spania	813	1	0	814	813
Italia					
Rentepapirer som måles til amortisert kost	2 000	76	0	2 076	2 000
Sum Italia	2 000	76	0	2 076	2 000
Sum eksponering PIIGS	2 813	77	0	2 889	2 813

På Spania utgjør ren statsgjeld 0 millioner kroner og statsgaranterte papirer 814 millioner kroner. På Italia utgjør ren statsgjeld 2 076 millioner kroner og statsgaranterte papirer 0 kroner (markedsverdi) pr 31.12.2012.

31.12.2012 Rating	Spania	Italia
Moody's	Baa3	Baa2
Standard & Poor's	BBB-	BBB+
Fitch	BBB	A-

31.12.2011 Millioner kroner	Anskaffelses- kost	Ureal Gevinst/tap	Herav skyl- des valuta	Markeds- verdi	Bokført verdi 31.12. 2011
Spania					
Rentepapirer som måles til virkelig verdi	176	-9	-3	167	167
Rentepapirer som måles til amortisert kost	813	-18	0	795	813
Sum Spania	988	-27	-3	962	980
Italia					
Rentepapirer som måles til virkelig verdi	422	-72	-22	349	349
Rentepapirer som måles til amortisert kost	3 587	-289	-31	3 298	3 556
Sum Italia	4 009	-361	-54	3 648	3 905
Sum eksponering PIIGS	4 997	-388	-56	4 609	4 885

På Spania utgjør ren statsgjeld 167 millioner kroner og statsgaranterte papirer 796,6 millioner kroner. På Italia utgjør ren statsgjeld 3 647,7 millioner kroner og statsgaranterte papirer 0 kroner (markedsverdi) pr 31.12.2011.

Note 13 Kredittrisiko, forts.

31.12.2011 Rating	Spania	Italia
Moody's	A1	A2
Standard & Poor's	AA-	A
Fitch	AA-	A+

Oversikten viser statsgjeld KLP konsernet har mot utvalgte land, samt rating. Landene i tabellen er valgt på bakgrunn av profilen de har oppnådd som utsatte økonomier i eurosonen, og i den pågående gjeldsuroen. Gjeldsuroen baserer seg i første rekke på frykten for mislighold av statsgjelden. KLP Konsernet har ingen statspapirer i Hellas, Irland og Portugal pr 31.12.2012. Papirene som er målt til amortisert kost er ikke nedskrevet.

¹ Kredittrisikoen som utlån er eksponert mot er beregnet med utgangspunkt i forskriften om minstekrav til kapitaldekning, og reglene som gjelder ved fastsettelse av beregningsgrunnlaget. Utlånene er lagt separat i og med at de ikke inngår med samme ratingkategorier.

² Akronymet PIIGS viser til de antatt mest utsatte landene som følge av markedsuroen rundt statsgjelden i eurosonen og henviser til Portugal, Ireland, Italy, Greece, Spain.

Note 14 Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Premiereserve - ordinær tariff	246 477	223 763
Premiereserve - styrking langt liv	4 426	-
Premiefond, bufferfond og pensjonistenes overskuddsfond	1 595	1 103
Tilleggsavsetning	12 403	12 344
Kursreguleringsfond	9 300	4 958
Andre avsetninger	220	169
Foreløpig resultat tilført forsikringskontraktene	2 360	1 749
Forsikringsmessige avsetninger i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser	276 781	244 086

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Premiereserve - ordinær tariff	233	195
Premiereserve - styrking langt liv	60	0
Innskuddsfond	7	3
Avsetning i livsforsikring med investeringsvalg	300	198

Note 15 Annen kortsiktig gjeld

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Kortsiktig gjeld verdipapirhandel	3 696	92
Forskuddstrekk pensjonsordning	214	204
Leverandørgjeld	109	96
Forhåndsinnkalt tilskudd til forsikringsviksomheten	438	74
Øvrig kortsiktig gjeld	750	1 129
Sum annen kortsiktig gjeld	5 208	1 596

Note 16 Renterisiko

Millioner kroner	31.12.2012					Endring i kontantstrøm 01.01.12- 31.12.12	Sum
	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år		
Eiendeler							
Aksjefondsandeler ¹	-1	0	0	0	0	4	3
Alternative investeringer	0	0	0	0	0	3	3
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	7	11	-155	-100	-171	-71	-478
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	0	0	0	0	0	7	7
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-23	-42	-342	-407	-198	133	-879
Rentefondsandeler	-1 923	0	0	0	0	22	-1 901
Spesialfondsandeler	14	0	0	0	0	5	19
Utlån og fordringer	-1	-14	0	0	0	81	66
Utlån	0	0	-1	0	0	153	152
Sum eiendeler	-1 926	-45	-498	-507	-369	336	-3 009
Forpliktelses							
Innskudd	0	0	0	0	0	-29	-29
Gjeld siftet ved utstedelse av verdipapir	0	0	72	57	0	-200	-71
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	-16	-3	12	136	0	11	141
Fondsobligasjon, ansvarlige lån	0	0	0	0	82	0	82
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	-9	-9
Sum forpliktelses	-16	-3	84	193	82	-226	115
Sum før og etter skatt	-1 942	-48	-414	-314	-286	110	-2 894

Note 16 Renterisiko, forts.

31.12.2011							Endring i kontantstrøm 01.01.11- 31.12.11	
Millioner kroner	Inntil 3 mnd.	Fra 3 mnd. til 12 mnd.	Fra 1 år til 5 år	Fra 5 år til 10 år	Over 10 år		Sum	
Eiendeler								
Aksjefondsandeler ¹	0	0	0	0	0	5	4	
Alternative investeringer	0	0	0	0	0	7	6	
Finansielle derivater klassifisert som eiendeler	4	6	-94	-330	-190	349	-255	
Gjeldsinstrumenter klassifisert som lån og fordringer målt til amortisert kost	0	0	0	0	0	7	7	
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-15	-28	-305	-351	-189	63	-826	
Rentefondsandeler	-1 486	0	0	0	0	13	-1 473	
Spesialfondsandeler	0	0	0	0	0	1	0	
Utlån og fordringer	-10	-13	0	-6	0	80	52	
Utlån	0	-1	-1	0	0	199	198	
Sum eiendeler	-1 507	-36	-400	-687	-380	722	-2 288	
Forpliktelser								
Innskudd	0	0	0	0	0	-18	-18	
Gjeld siftet ved utstedelse av verdipapir	0	0	64	60	0	-256	-132	
Gjeld til finansinstitusjoner	0	0	0	0	0	-63	-63	
Finansielle derivater klassifisert som gjeld	0	8	64	133	0	-698	-494	
Fondsobligasjon, ansvarlige lån	0	0	0	50	33	0	83	
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	0	0	0	-6	-6	
Sum forpliktelser	0	8	128	243	33	-1 042	-630	
Sum før og etter skatt	-1 507	-28	-272	-444	-347	-320	-2 918	

¹ Aksjefondsandeler dekker den delen av fondet som ikke er aksjer, men som består av eiendeler omfattet av renterisiko; overskuddslikviditet i form av bankkontoer og derivater brukt til sikringsformål.

Noten viser resultateffekten ved økning av markedsrenten på én prosent, for virkelig verdi risiko og flytende rente risiko.

Endring i virkelig verdi (virkelig verdi risiko) som vises i de fem første kolonnene og er beregnet ved endring i virkelig verdi på rentebærende instrumenter hvis renten hadde vært en prosent høyere ved periodeslutt. Kolonnen "Endring i kontantstrøm" viser endringen i kontantstrømmer hvis renten hadde vært en prosent høyere gjennom året det rapporteres på. Summen av disse reflekterer den samlede resultateffekten som scenarioet ved en proSENTS høyere rente hadde gitt konsernet i perioden det rapporteres på.

Virkelig verdi risiko gjelder fastrente papirer hvor markedsverdien på papiret svinger i motsatt takt av markedsrenten. Flytende rente risiko gjelder papirer som har flytende rente, hvor markedsverdien holder seg stabil, men hvor endring i markedsrente gir utslag i endrede løpende inntekter.

Følgende rentepapirer faller inn under noten; papirer til virkelig verdi over resultatet (flytende og faste rentebetingelser), investeringer som holdes til forfall (kun de med flytende rentebetingelser) og lån og fordringer (kun de med flytende rentebetingelser). Konsernet har ingen rentepapirer klassifisert som tilgjengelig for salg.

Renterisikoen totalt sett er begrenset for konsernet da en høy andel er investert i anleggsobligasjoner (papirer klassifisert som hold til forfall eller lån og fordringer) og utlån, med faste rentebetingelser som måles til amortisert kost. Endring i markedsrente gir, for papirene med de nevnte egenskapene, dermed ikke utslag i resultatregnskapet.

Note 17 Likviditetsrisiko

Tabellen nedenfor spesifiserer selskapets finansielle forpliktelser klassifisert etter forfallsstruktur. Beløpene i tabellen er udiskonterte kontraktsmessige kontantsstrømmer.

31.12.2012 Millioner kroner	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5år	5-10 år	Over 10 år	Sum
Ansvarlig lån	0	140	3 257	0	0	3 397
Fondsobligasjonslån	0	41	162	203	1 425	1 830
Gjeld til og innskudd fra kunder	2 946	0	0	0	0	2 946
Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	0	2 585	18 485	854		21 924
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 822	1 777	1 307	0	0	4 906
Finansielle derivater	140	94	355	127	78	794
Leverandørgjeld	691	0	0	0	0	691
Betingede forpliktelser	4 460	0	0	0	0	4 460
Sum	10 059	4 637	23 566	1 183	1 503	40 948

31.12.2011 Millioner kroner	Innen 1 mnd.	1-12 mnd.	1-5 år	5-10 år	Over 10 år	Sum
Ansvarlig lån	0	151	2 930	766	0	3 848
Fondsobligasjonslån	0	43	174	217	1 699	2 134
Gjeld til og innskudd fra kunder	1 840	0	0	0	0	1 840
Utstedt obligasjonslån med fortrinnsrett	0	6 564	16 528	855		23 948
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	1 398	0	0	0	1 398
Finansielle derivater	393	160	185	175	-125	788
Leverandørgjeld	1 046	0	0	0	0	1 046
Betingede forpliktelser	4 753	0	0	0	0	4 753
Sum	8 033	8 318	19 817	2 013	1 574	39 756

Risikoen for at konsernet ikke skal ha tilstrekkelig likviditet til å dekke kortsiktig gjeld og løpende drift er svært liten ettersom en stor del av konsernets eiendeler er likvide. Konsernet har betydelige midler investert i pengemarked, obligasjoner og aksjer som kan selges ved likviditetsbehov. Konsernets likviditetsstrategi innebærer at konsernet til enhver tid skal ha tilstrekkelige likvide midler til å møte konsernets forpliktelser ved forfall, uten at det påløper kostnader av betydning knyttet til å frigjøre midler.

Aktivasammensetningen i konsernets porteføljer skal være tilstrekkelig likvid til å kunne dekke annet likviditetsbehov som kan oppstå. KLP Kapitalforvaltning forvalter konsernets likviditet. Det er etablert interne rammer for størrelsen på likviditetsbeholdningen. Konsernets enhet for risikostyring overvåker og rapporterer utviklingen i likviditetsbeholdningen fortløpende. Konsernstyret fastsetter årlig en kapitalforvaltnings- og likviditetsstrategi for konsernet. Likviditetsstrategien inneholder blant annet rammer, ansvarsforhold, risikomål og beredskapsplan for likviditetsstyringen.

Tabellen over viser finansielle forpliktelser konsernet har samlet på rentebetalinger og innbetaling av hovedstol, basert på forfall. KLP Banken konsern innehar den største delen av de finansielle forpliktelsene i konsernet.

Ikke-finansielt regnskap 4. kvartal 2012

Noter	Pr 4. kvartal	Pr 3. kvartal	Pr 2. kvartal	Pr 1. kvartal	Mål 2012	2011	2010	
Miljø								
1	Energiforbruk kwh KLP-Huset	3 795 878	2 739 234	1 913 273	997 235	3 314 954	3 489 425	5 367 259
1	Energiforbruk kwh egne kontorer Trondheim	221 703	144 926	94 120	51 631	188 254	165 135	357 159
1	Energiforbruk kwh eget kontor Bergen	445 918	172 455	130 446	81 072	437 492	460 518	541 337

Noter	Pr 4. kvartal	Pr 2. kvartal	Pr 2. kvartal	Pr 1. kvartal	Mål 2012	2011	2010	
Ansatte								
	Antall ansatte	808	809	802	796	NA	775	762
	Prosent rapportert sykefravær 12 mnd rullerende	4,2	4,2	4,2	4,6	under 4	4,6	4,4
	Prosent rapportert sykefravær kvartal	4,2	4,0	4,5	5,3	NA	4,6	

Noter	Pr 4. kvartal	Pr 3. kvartal	Pr 2. kvartal	Pr 1. kvartal	Mål 2012	2011	2010	
Ansvarlige investeringer								
	Antall utelukkelse av selskaper fra investeringsportefølgen	64	63	63	64	NA	64	59
	Antall reinkluderte selskaper i investeringsportefølgen	1	1	1	0	NA	1	3
2	Antall generalforsamlinger i norske selskaper hvor KLP har stemt	92 % (113)	92 % (104)	93 % (95)	92 % (11)	90 %	130	127
2	Antall generalforsamlinger i utenlandske selskaper hvor KLP har stemt	75 % (2 099)	74 % (1 843)	73 % (1 632)	55 % (211)	70 %	(1 662)	(1 533)
	Dialog med antall selskaper	143	140	135	106	116	96	

Note 1 Energiforbruk

Mål er fastsatt til 5 prosent reduksjon i tonn CO₂/ansatt.

1 kwh tilsvarer ca 1 krone og ca 100 g CO₂ ekvivalenter med "Nordisk miks".

Måling av energiforbruk fra eget kontor i Bergen er endret fra og med 4. kvartal 2012.

Måltall for 2012 KLP-Huset er endret etter justert rapportert totalt energiforbruk 2011.

Note 2 Ansvarlige investeringer

Indikatoren viser både prosent av totalt antall generalforsamlinger (akkumulert) og reelt antall.

Regnskap Kommunal Landspensjonskasse etter 4. kvartal 2012

Noter	Resultatregnskap Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12 -31.12.12	01.01.11 -31.12.11
6	Premieinntekter	6 840	3 981	29 025	21 752
	Inntekter fra investeringer i datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	384	344	1 828	1 696
	Renteinntekter/utbytte på finansielle eiendeler	2 501	2 000	8 443	8 790
	Verdiendringer på investeringer	-1 485	3 813	3 716	-2 728
	Realisert gevinst og tap på investeringer	2 033	-1 158	2 424	-337
	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen	3 434	4 999	16 412	7 420
	Netto inntekter fra investeringsvalgportefølje	21	35	105	30
	Andre forsikringsrelaterte inntekter	165	163	651	660
	Erstatninger	-2 736	-2 541	-10 882	-10 033
	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelse - kontraktsfastsatte forpliktelse	-7 506	-7 999	-31 159	-16 618
	Endringer i forsikringsforpliktelse investeringsvalgportefølje	-29	14	-88	-45
	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelse	265	1 873	-2 366	-1 451
3	Forsikringsrelaterte driftskostnader	-216	-238	-813	-788
	Andre forsikringsrelaterte kostnader	-164	-161	-647	-656
	Resultat av teknisk regnskap	74	125	237	271
	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen	97	119	735	639
	Andre inntekter	7	2	15	10
	Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	-55	-54	-212	-215
	Resultat av ikke-teknisk regnskap	50	67	538	434
	Resultat før skattekostnad	123	193	775	705
	Skattekostnader	0	0	0	0
	Resultat før andre resultatkomponenter	123	193	775	705
	Andre resultatkomponenter	0	0	0	0
	TOTALRESULTAT	123	193	775	705

Noter	Balanse Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
EIENDELER			
EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN			
	Immaterielle eiendeler	303	293
5	Investeringer	17 540	16 468
	Fordringer	1 138	964
	Andre eiendeler	403	350
	Sum eiendeler i selskapsporteføljen	19 384	18 075
EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJENE			
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterselskap	30 439	27 816
6	Fordringer på og verdipapirer utstedt av datterforetak, tilknyttede foretak og felleskontrollerte foretak	0	4 306
5	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	113 474	104 059
5	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	134 817	106 085
	Sum eiendeler i kollektivporteføljen	278 731	242 267
	Aksjer og andeler i eiendomsdatterselskap	186	170
5	Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	568	538
5	Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	802	696
	Sum eiendeler i investeringsvalgporteføljen	1 556	1 404
	EIENDELER	299 671	261 746
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
	Innskutt egenkapital	6 891	6 217
	Opptjent egenkapital	6 499	5 723
	Ansvarlig lånekapital mv.	3 865	4 288
4	Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfaste forpliktelser	274 294	242 045
4	Forsikringsforpliktelser investeringsvalgportefølje	1 548	1 394
	Avsetninger for forpliktelser	386	362
	Forpliktelser	6 136	1 662
	Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	52	54
	EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER	299 671	261 746
	Poster utenom balansen		
	Betingede forpliktelser	4 410	4 510

Regnskap Kommunal Landspensjonskasse etter 4. kvartal 2012

Oppstilling over endringer i egenkapital Millioner kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
2012			
Egenkapital 01.01.2012	6 217	5 723	11 941
Totalresultat	0	775	775
Sum totalresultat	0	775	775
Transaksjoner med eierne			
Innbetalt egenkapitaltilskudd	677	0	677
Tilbakebetalt egenkapitaltilskudd	-4	0	-4
Sum transaksjoner med eierne	673	0	673
Egenkapital 31.12.2012	6 891	6 499	13 389

Millioner kroner	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum egenkapital
2011			
Egenkapital 01.01.2011	5 628	5 019	10 647
Totalresultat	0	705	705
Sum totalresultat	0	705	705
Transaksjoner med eierne			
Innbetalt egenkapitaltilskudd	597	0	597
Tilbakebetalt egenkapitaltilskudd	-8	0	-8
Sum transaksjoner med eierne	590	0	590
Egenkapital 31.12.2011	6 217	5 723	11 941

Kontantstrømoppstilling Millioner kroner	01.01.12 -31.12.12	01.01.12 -30.09.12	01.01.12 -30.06.12	01.01.12 -31.03.12	01.01.11 -31.12.11
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-676	-510	130	40	-1 857
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-70	-50	-36	-18	-88
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktivitet	806	635	4	-3	1 773
Netto endring i kontanter og bankinnskudd	60	75	98	19	-172
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	288	288	288	288	460
Beholdning av kontanter og bankinnskudd ved periodens slutt	348	363	385	307	288

Note 1 Regnskapsprinsipper og - estimater

Regnskapet i denne delårsrapporten viser regnskapet for Kommunal Landspensjonskasse (KLP), for perioden 01.01.2012 – 31.12.2012. Regnskapet er ikke revidert. Delårsregnskapet inneholder ikke all informasjon som kreves i et fullstendig årsregnskap.

Det anbefales at denne delårsrapporten leses i sammenheng med årsregnskapet for 2011 og kvartalsregnskapene for året. Disse kan fås ved henvendelse til selskapets hovedkontor, Dronning Eufemias gate 10, Oslo, eller på www.klp.no.

Delårsregnskapet er, i likhet med årsregnskapet for 2011, avlagt etter Forskrift av 16. desember 1998 nr. 1241: Forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringselskaper (årsregnskapsforskriften).

Premieinntekter for egen regning/endring i forsikringsmessige avsetninger
Lønnsendringer og endring i folketrygdens grunnbeløp (G) for medlemmer i KLPs ytelsesbaserte pensjonsordninger påvirker de forsikringsmessige forpliktelsene, og dette finansieres med en engangspremie betalt av arbeidsgiver. Tidligere ble effekten på avsetningene og premieinntektene regnskapsført ved fakturering av engangspremien.

Fra og med 2012 inntektsføres engangspremier knyttet til lønns- og G-reguleringer på det tidspunktet forpliktelsesøkningen registreres. Inntil reguleringspremietilskuddet faktureres vil påløpt forpliktelse som følge av registrerte lønnsjusteringer framstå som premiefordringer, alternativt som kortsiktig gjeld til forsikringstakere dersom tilskudd er forhåndsinnbetalt.

Likeledes fører ovennevnte forhold til en økning i resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser – kontraktsfastsatte forpliktelser med tilsvarende beløp fra samme tidspunkt. Netto resultateffekt og egenkapitaleffekt blir således null.

Nettoeffekt av prinsippendringen er økte premieinntekter og økte forpliktelser på 3 985 millioner kroner i 4. kvartal 2012 mot 4. kvartal 2011.

Pensjoner egne ansatte

Tidligere har selskapet brukt diskonteringsrenten fastsatt med utgangspunkt i statsobligasjonsrenten for å beregne pensjonsforpliktelsen for egne ansatte. Selskapet har i 2012 benyttet seg av adgangen gitt av "Veiledningen for fastsettelse av pensjonsforutsetninger av 4. januar 2013" utgitt av Norsk regnskapsstiftelse til å benytte renten for foretaksobligasjoner (OMF). Disse obligasjonene tilfredsstiller kravene i IFRS til såkalte høykvalitetsobligasjoner med pålitelig prising i et velfungerende marked. Pr 31.12.2012 har selskapet brukt en diskonteringsrente på 3,9 %.

IBNR/RBNS-avsetninger

I regnskapet etter 4. kvartal har KLP endret regnskapsføring av IBNR/RBNS-avsetninger i offentlig tjenstepensjon. Disse er tidligere nå ført som erstatningsavsetninger, men var tidligere innbakt i premiereserven. Erstatningsreserve er en underpost til balanseposten for forsikringsforpliktelser. Endringen i erstatningsavsetningen føres i regnskapet som egen underpost under erstatninger.

Erstatningsreserven utgjorde 93 millioner kroner ved inngangen til 2012, og har økt til 152 millioner kroner ved utgangen av året.

I delårsregnskapet er det kun hovedposter i regnskapsoppstillingen som vises, slik at omleggingen ikke framkommer spesifikt av det vedlagte kvartalsregnskap.

Skatt

Selskapet har innarbeidet vedtatte endringer i skattelovens § 2-38 med videre, som er gjort gjeldende for livsforsikringselskap og pensjonsforetak. Endringen medfører at fritaksmetoden fra og med regnskapsåret 2012 ikke lenger skal omfatte avkastning på aksjer m.v. for selskapets kundeporteføljer.

KLP har skattemessig underskudd til fremføring i et omfang som tilsier at det først er på lengre sikt at denne innskjerpsen vil resultere i betalbar skatt i selskapet.

Note 2 Verdiendring investeringseiendom

Porteføljen av investeringseiendommer inklusive investeringseiendommer eid via datterselskaper er verdivurdert pr. 31. desember 2012.

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
Verdiregulering inkludert valuta	-38	472	39	472
Valutasikring	57	12	265	12
Netto verdiregulering inkludert valutasikring	19	484	305	484

Note 3 Forsikringsrelaterte driftskostnader

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
Personalkostnader	143	120	477	419
Avskrivninger og nedskrivninger	17	52	69	101
Andre driftskostnader	56	65	268	268
Forsikringsrelaterte driftskostnader	216	238	813	788

Note 4 Forsikringsforpliktelser

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Premiereserve - ordinær tariff	244 208	221 889
Premiereserve - styrking langt liv	4 400	0
Premiefond, bufferfond og pensjonistenes overskuddsfond	1 528	1 350
Tilleggsavsetninger	12 293	12 234
Kursreguleringsfond	9 288	4 958
Andre avsetninger	212	163
Disponert resultat til forsikringskontrakter i kollektivporteføljen	2 366	1 451
Forsikringsforpliktelser i livsforsikring - kontraktsfastsatte forpliktelser	274 294	242 045
Premiereserve - ordinær tariff	1 361	1 275
Premiereserve - styrking langt liv	60	0
Premiefond, bufferfond og pensjonistenes overskuddsfond	45	35
Tilleggsavsetninger	83	85
Disponert resultat til forsikringskontrakter i investeringsvalgporteføljen	0	0
Forsikringsforpliktelser - investeringsvalg	1 548	1 394

Note 5 Finansielle eiendeler

Millioner kroner	31.12.2012	31.12.2011
Finansielle eiendeler selskapsporteføljen		
Investeringer som holdes til forfall	3 218	3 225
Obligasjoner lån og fordring	4 311	3 860
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	7 530	7 085
Aksjer og andeler	189	968
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	4 552	3 114
Utlån og fordringer	599	723
Finansielle derivater	71	252
Andre finansielle eiendeler	10	10
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	5 420	5 067
Sum finansielle eiendeler selskapsporteføljen	12 950	12 152
Eiendomsinvesteringer		
Datterselskaper	964	941
Sum investeringer i selskapsporteføljen	3 626	3 375
Sum investeringer i selskapsporteføljen	17 540	16 468
Finansielle eiendeler kollektivporteføljen		
Investeringer som holdes til forfall	33 033	37 013
Obligasjoner lån og fordring	50 243	41 942
Utlån	30 198	25 104
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	113 474	104 059
Aksjer og andeler	42 339	34 562
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	75 611	58 654
Utlån og fordringer	15 513	12 228
Finansielle derivater	1 282	571
Andre finansielle eiendeler	72	70
Sum finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	134 817	106 085
Sum finansielle eiendeler kollektivporteføljen	248 291	210 145
Finansielle eiendeler investeringsvalgporteføljen		
Investeringer som holdes til forfall	161	189
Obligasjoner lån og fordring	407	349
Sum finansielle eiendeler som måles til amortisert kost	568	538
Aksjer og andeler	318	267
Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning	431	409
Utlån og fordringer	41	16
Finansielle derivater	4	1
Andre finansielle eiendeler	8	2
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi	802	696
Sum finansielle eiendeler i investeringsvalgporteføljen	1 370	1 234
Sum finansielle eiendeler	267 201	227 847

Note 6 Premieinntekter

Millioner kroner	4. kvartal 2012	4. kvartal 2011	01.01.12- 31.12.12	01.01.11- 31.12.11
Forfalte premier, brutto ¹	6 893	3 977	27 481	21 644
- Avgitte gjenforsikringspremier	-2	0	-5	-3
Overføring av premiereserve fra andre ²	-52	4	1 549	112
Sum premieinntekter	6 840	3 981	29 025	21 752

¹ Av forfalte premier brutto utgjør premie til lønns- og G-regulering 11,8 milliarder kroner for 2012 og 7,8 milliarder kroner for 2011.

² "Overføring av premiereserver fra andre" for 4. kvartal er negativ. Årsaken til dette er at KLP først ved endelig sluttavregning for tilflytting av nye kunder får opplyst kundenes respektive fordeling mellom premiereserve, tilleggsavsetninger og premiefond. Ved sluttavregningen gjøres det derfor en ompostering fra premiereserve til premiefond og tilleggsavsetninger.

Kommunal Landspensjonskasse
gjensidig forsikringsselskap
Org.nr. 938 708 606
Pb. 400 Sentrum, 0103 Oslo
E-post: klp@klp.no
www.klp.no

Hovedkontor
Dronning Eufemias gate 10,
0103 Oslo
Tlf: 22 03 35 00
Faks: 22 03 36 00

Regionskontor
Vågsallmenningen 16 Bergen
Tlf: 05554
Faks: 55 54 85 90

